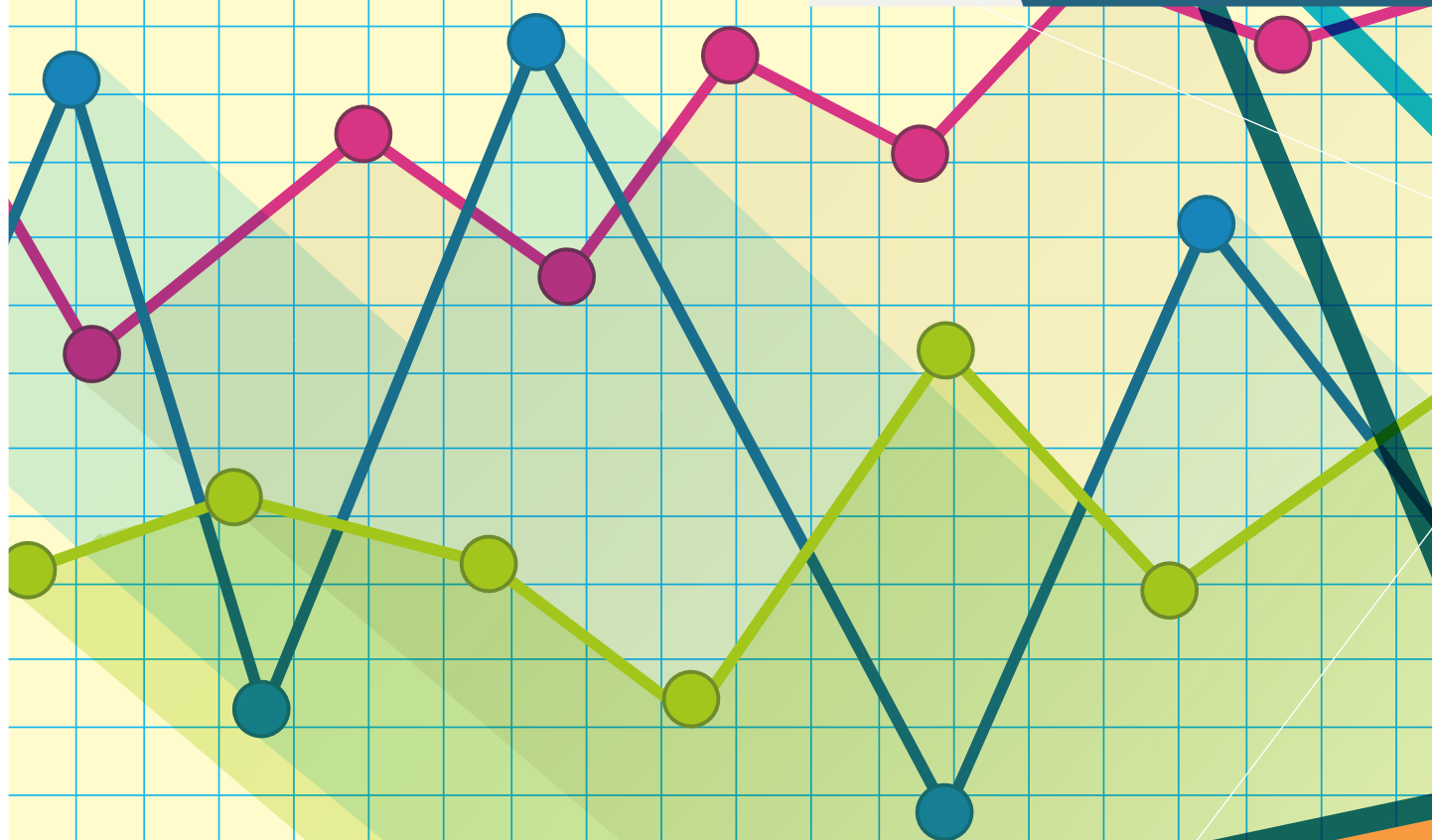

Vlaanderen
is innovatie

**EWI
ANALYSE**

VLAAMSE CONJUNCTUURANALYSE

| OKTOBER 2018 |

DEPARTEMENT
ECONOMIE
WETENSCHAP &
INNOVATIE

www.ewi-vlaanderen.be

INHOUD

Groei BBP en vooruitzichten in een internationale context	p.3
Groeiverwachtingen België en Vlaanderen	p.3
Groeiverwachtingen Eurozone en belangrijkste handelspartners	p.3
Risico's voor de Vlaamse en Belgische groei en het uitvoersaldo	p.5
Evolutie en vooruitzichten korte- en lange termijn rente	p.6
Prijsevoluties	p.7
Gerelateerde conjunctuurindicatoren gebaseerd op perceptie en verwachtingen	p.8
Evolutie consumentenvertrouwen en haar voornaamste componenten	p.9
Evolutie van het consumentenvertrouwen voor Vlaanderen en België	p.9
Evolutie van de componenten van het consumentenvertrouwen voor Vlaanderen en België	p.10
Indicatoren van de productie	p.11
Evolutie synthetische conjunctuurcurve voor Vlaanderen en België	p.11
Evolutie synthetische conjunctuurcurve voor de Vlaamse deelsectoren	p.12
Industriële productie in Vlaanderen en bezetting van de productiecapaciteit	p.13
Conclusie	p.15

COLOFON

De EWI-Analyse is een publicatie van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) van de Vlaamse overheid.

Vlaamse overheid, Departement EWI
Koning Albert II-laan 35, bus 10
1030 Brussel
Tel. 02 553 59 80
info@ewi.vlaanderen.be

Meer info: jan.vannispn@ewi.vlaanderen.be

V.u.: Johan Hanssens, Secretaris-generaal.
Samenstelling en redactie: Jan van Nispen.

Datum van uitgave: Oktober 2018

Deze "Vlaamse Conjunctuuranalyse" wordt twee keer per jaar (voorjaar en najaar) opgesteld door het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) in het kader van de begrotingsopmaak en -aanpassing. Voor België is het Federaal Planbureau belast met het opstellen van de Belgische groeivoorzichten, deze vormen dan ook de basis voor dit werk. Daarnaast werd ook informatie en data van internationale economische instellingen (Europese Commissie, OECD en IMF) gebruikt.

Overname is alleen toegestaan met bronvermelding. Het Departement EWI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor het gebruik van de in deze uitgave opgenomen informatie.

Coverfoto © www.shutterstock.com

D/2018/3241/263

1.

GROEI BBP EN VOORUITZICHTEN IN EEN INTERNATIONALE CONTEXT

1.1

GROEIVERWACHTINGEN BELGIË EN VLAANDEREN

De groei van de Vlaamse economie zou volgens het Federaal Planbureau¹ voor 2018 en 2019 uitkomen op respectievelijk 1.8% en 1.7%. Vlaanderen zou met deze voorspellingen beter presteren dan het Belgische gemiddelde (+1,6% en +1,6%) volgens de HERMREG-projecties, en zou in 2018, 0.5% en 0.2% meer groei kennen dan respectievelijk het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest en 0.5% en 0.3% in 2019.

1.2

GROEIVERWACHTINGEN EUROZONE EN BELANGRIJKSTE HANDELSPARTNERS

De gemiddelde groeiverwachtingen voor de Eurozone liggen voor 2018 en 2019 op respectievelijk 2.2% en 2%, dit ten opzichte van een verwachte realisatie van 2.4% in 2017.

Wanneer gekeken wordt naar de ons omliggende landen, tevens ook onze belangrijkste handelspartners, kunnen we op basis van de gemiddelde prognoses concluderen dat de groei van de Nederlandse economie beduidend hoger ligt dan deze van België en onze andere buurlanden. De Nederlandse prognoses werden ook verhoogd ten opzichte van de voorjaars-update. Duitsland krijgt voor 2018 en 2019 aanzienlijk betere vooruitzichten dan de Belgische economie en Frankrijk zou het de komende jaren beter doen dan in 2015 en 2016 en evolueert richting verwachte groeipercentage van rond de 2% in 2018.

Het Verenigd Koninkrijk kon tussen 2015 en 2017 groeipercentages voorleggen van om en bij de 2%. De prognoses voor 2018 en 2019 vallen echter veel lager uit. Deze daling werd vanaf 2017 ingezet en voor 2018 en 2019 wordt ook een verdere daling van de economische groei verwacht. Deze neerwaartse groeiverwachtingen zijn ongetwijfeld te verklaren door de Brexit-perikelen en de daaraan verbonden onzekerheid² en deze zullen gegarandeerd een impact hebben op de Belgische en Vlaamse economie³. Het is ook belangrijk te vermelden dat de onzekere uitkomst van de onderhandelingen tussen het VK en de Europese Unie, maakt dat deze projecties met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd dienen te worden, aangezien deze nog veelal uitgaan van een ongewijzigde situatie in de handelsvoorwaarden.

¹ Op basis van Hermreg (update juli 2018).

² Zo wordt er voor het VK een daling in de koopkracht en een lagere investeringsgroei verwacht.

³ Voor meer informatie over de mogelijke gevolgen van de Brexit op de Vlaamse economie en sectoren die hier het hardst onder zouden kunnen lijden, verwijzen we graag door naar de studie: Post-Brexit UK: Handel met het VK onder de loep (FIT (2016)).

	REALISATIES			VOORUITZICHTEN							
	2015	2016	2017	EUROPESE COMMISSIE		OECD		IMF		PLANBUREAU	
				2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
BELGIË	1.4	1.5	1.7	1.8	1.7	1.7	1.7	1.6	1.5	1.6	1.6
VLAANDEREN	1.8	1.4	1.9	x	x	x	x	x	x	1.8	1.7
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	0.9	1.1	1.2	x	x	x	x	x	x	1.3	1.3
WAALS GEWEST	0.9	1.9	1.7	x	x	x	x	x	x	1.6	1.4
NEDERLAND	2.3	2.1	3.3	2.9	2.5	3.3	3	2.6	1.9	x	x
DUITSLAND	1.5	1.9	2.5	2.3	2	2.1	2.1	1.8	1.5	x	x
FRANKRIJK	1	1.1	2.3	2	1.8	1.9	1.9	1.9	1.9	x	x
EUROZONE	2	1.8	2.6	2.3	2	2.2	2.1	2.2	2	x	x
VK	2.4	1.9	1.8	1.4	1.1	1.4	1.3	1.5	1.5	x	x
VS	2.9	1.5	2.3	x	x	2.9	2.8	2.7	2.5	x	x
JAPAN	1.4	1	1.7	x	x	1.2	1.2	1	0.9	x	x
CHINA	6.9	6.7	6.9	x	x	6.7	6.4	6.6	6.4	x	x
INDIA	8.2	7.1	6.5	x	x	7.4	7.5	7.4	7.8	x	x

Bron: Federaal Planbureau, OECD, IMF en Europese Commissie, samenstelling EWI

1.3

RISICO'S VOOR DE VLAAMSE EN BELGISCHE GROEI IN HET UITVOERSALDO

Als kleine en zeer open economie is België en bij verlenging Vlaanderen, zeer gevoelig voor internationale ontwikkelingen. Zoals hierboven reeds aangehaald zal de Brexit ongetwijfeld een effect hebben op onze toekomstige prestaties, maar het is nog moeilijk in te schatten hoe groot de exacte impact zal zijn.

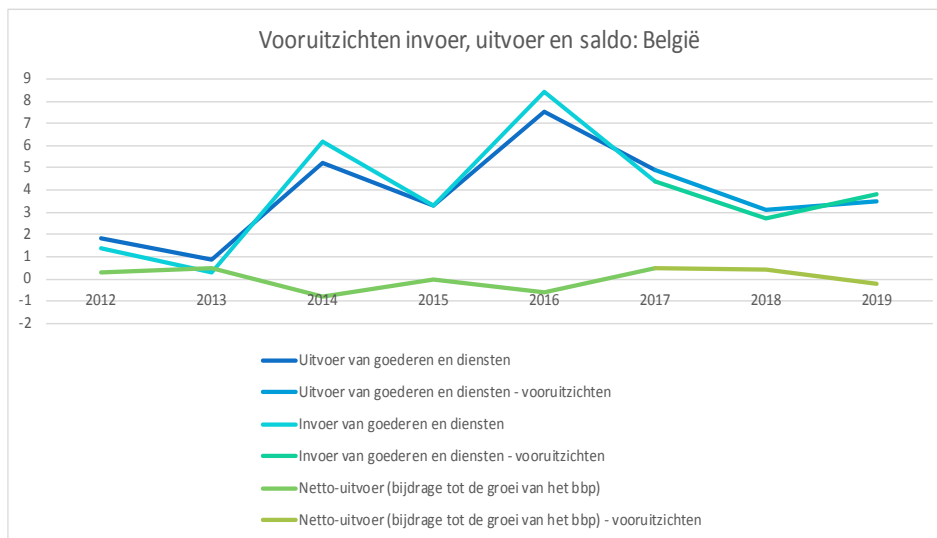
Naast de Brexit, dient ook rekening gehouden te worden met de enorme schuldgroei in China, die mogelijk kan leiden tot een schulden crisis en een sterkere groeivertraging. De gemiddelde verwachte bbp-groei voor China ligt met 6.7% en 6.4% voor respectievelijk 2018 en 2019 ook al iets lager dan de voorgaande jaren, maar bevindt zich nog steeds veilig boven de 6%.

Ook de wisselkoers evolutie van de euro vormt een potentieel risico, aangezien dit een negatief effect kan hebben op de internationale concurrentiepositie van de Eurozone. Een duurdere euro kan mogelijk de positieve tendensen, zoals de positieve evolutie van de binnenlandse kosten ten gevolge van regeringsmaatregelen, (deels) tenietdoen. Belangrijke internationale gebeurtenissen kunnen steeds een effect hebben op de wereldhandel en protectionistische tendensen, en de daaraan verbonden reacties, kunnen de gunstige evolutie in de groei van de wereldeconomie mogelijk verzwakken. De euro/dollarkoers stond in maart 2018 ongeveer 16% hoger dan een jaar eerder. Dit maakt de Europese export minder competitief in vergelijking met vorig jaar, maar kende sinds april 2018 terug een daling. Begin oktober 2018 stond de wisselkoers terug op het niveau van oktober 2017 met 1.17 dollar voor 1 euro (terug van 1.25 dollar voor 1 euro). Gegeven de recente ontwikkelingen in het domein van internationale handel, dient dit ook verder opgevolgd te worden.⁴

Ook evoluties op de financiële markten kunnen risico's vormen voor de Belgische en Vlaamse economie. Een verstrakking van het monetaire beleid kan leiden tot nervositeit op de financiële markten en de rentevoetverschillen binnen de Eurozone aanwakkeren.

Tot slot leiden zekere geopolitieke tendensen naar een toegenomen onzekerheid, die mogelijk in de toekomst ook een effect kan hebben op de economische prestaties. Zo kan een plotse escalatie van het Syrië-conflict in het Midden-Oosten leiden tot internationale ontwikkelingen die economische onrust in de hand werkt, maar ook uitspraken van de huidige Amerikaanse president over de mogelijke (verdere) invoering van protectionistische maatregelen, leiden tot een zekere onzekerheid en onrust op de markt.

Bovenstaande tendensen ziet men ook terug in de groeiverwachtingen van de in- en uitvoer (onderstaande grafiek). Zo wordt de Belgische uitvoer geconfronteerd met groeiverwachtingen van 5.5% en 4.4% voor respectievelijk 2017 en 2018. De groeiverwachtingen van de invoer liggen echter iets hoger met respectievelijk 5.7% en 4.8% wat voor 2018 een verslechtering van het uitvoersaldo zou betekenen van 0.1%.

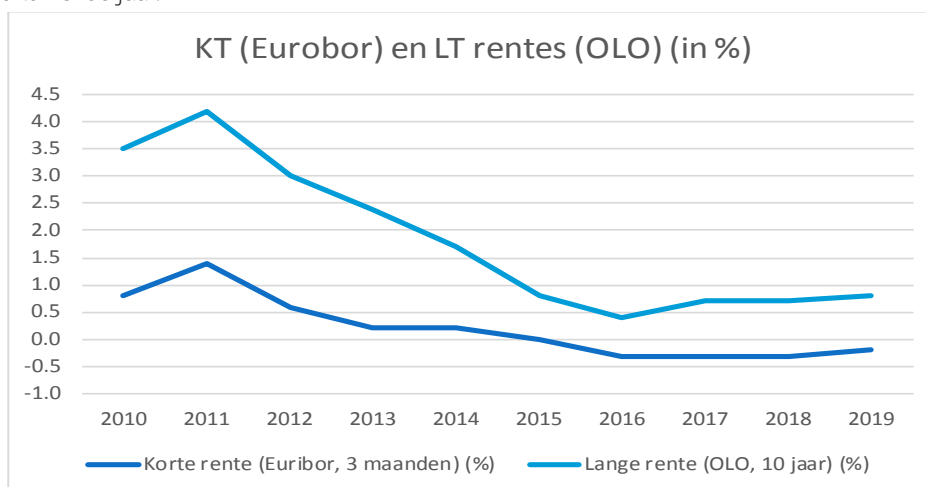

Bron: voorstelling EWI op basis van NBB en Federaal Planbureau

1.4

EVOLUTIE EN VOORUITZICHTEN KORTE- EN LANGE TERMIJN RENTE

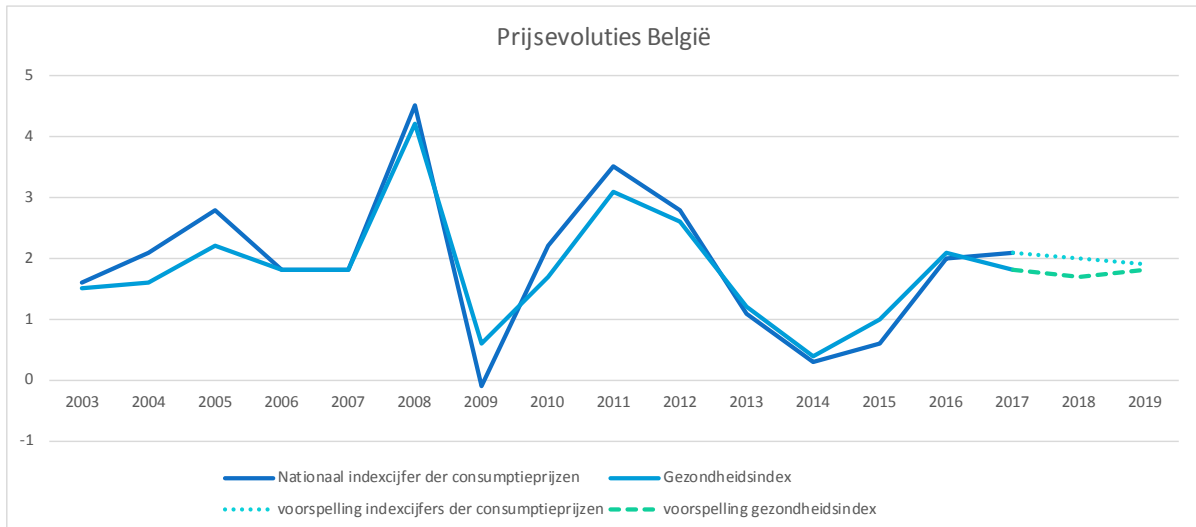
Wanneer gekeken wordt naar de interbancaire- en lineaire obligatierentevoeten en hun verwachte evolutie, krijgen we een indicatie over de richting waarin de algemene rentevoeten de komende jaren zullen evolueren. Zoals onderstaande grafiek weergeeft, werd 2016 gekenmerkt door een (lokaal) dieptepunt in zowel de OLO als Euribor rentevoeten. De Euribor (3 maanden) rentevoet werd in 2016 zelfs negatief (tot -0.3%) en er wordt voor 2017 en 2018 verwacht dat deze nog op dit niveau zal blijven, dan wel iets minder uitgesproken negatief met een Euribor (3 maanden) van -0.2% in 2019. Gezien het belang van de Euribor als referentierentevoet voor leningen, obligaties... suggereert deze evolutie een zekere stabiliteit wat betreft die markten voor het komende jaar.

Bron: voorstelling EWI op basis van Euribor-rates.eu en Federaal Planbureau

Van de OLO-rente op 10 jaar wordt verwacht dat deze in 2018 op 0.7% zal blijven, maar in de loop van 2019 zal stijgen tot 0.8%. Dit is een indicatie dat de (middellange) termijnfinanciering van de overheid, mogelijk iets duurder zal worden de komende jaren in vergelijking met 2017 en 2018.

1.5 PRIJSEVOLUTIES

Bron: voorstelling EWI op basis van Federaal Planbureau (2018)

Wanneer naar de Belgische prijsevoluties gekeken wordt, kan gesteld worden dat 2016 gekenmerkt werd door een sterke versnelling van de inflatie, vooral onder impuls van gestegen elektriciteitsprijzen ten gevolge van maatregelen in het Vlaamse Gewest. In 2017 koelde de onderliggende inflatie sterk af onder invloed van het verdwijnen van het effect van genomen maatregelen in de index. Maar sterk gestegen olieprijsen leidden ertoe dat de totale inflatie voor 2017 uiteindelijk nog uitgekomen is op 2.1%.

Door een verwachte stabilisatie van de olieprijsen in 2018, gecombineerd met de effecten van het wegvallen van Vlaamse bijdrage aan het Energiefonds, zou de inflatie uitkomen op 2% voor 2018⁵ en verder licht dalen naar 1.9% in 2019.

In augustus 2018 werd, zoals verwacht werd in de voorjaarsupdate, de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen laatst bereikt, wat leidde tot een stijging van de uitkeringen in september 2018 en van de overheidslonen in oktober 2018.

Volgens de maandvooruitzichten voor de gezondheidsindex van het Planbureau zou de volgende overschrijding van de spilindex door de afgevlakte gezondheidsindex plaatsvinden in december 2019. Als gevolg daarvan zouden de sociale uitkeringen in januari 2020 en de wedden van het overheidspersoneel in februari 2020 met 2% aangepast worden aan de gestegen levensduurte.⁶

5 Een herziening naar boven toe, in vergelijking met de voorjaarsupdate die nog van een verwachte inflatie sprak van 1.7% voor 2018 en 1.3% in 2019.

6 Voor meer informatie betreffende de prijsevoluties in België en Vlaanderen kan de lezer zich steeds wenden tot het Planbureau (<https://www.plan.be/databases/17-nl-indexcijfer+der+consumptieprijzen+inflatievooruitzichten>) of Statbel (<https://statbel.fgov.be/nl/themas/consumptieprijsindex/consumptieprijsindex>)

2.

GERELATEERDE CONJUNCTUURINDICATOREN GEBASEERD OP PERCEPTIE EN VERWACHTINGEN

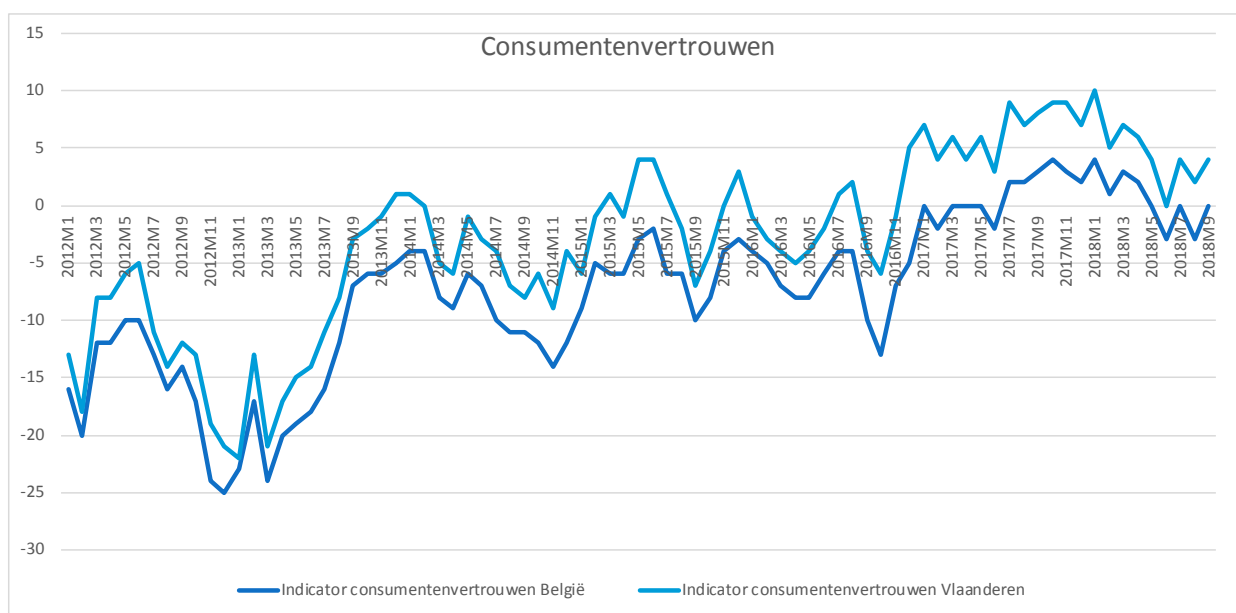
Bovenstaande gegevens en voorspellingen zijn allen gebaseerd op historische data die voorspellende modellen aansturen. In wat volgt komen conjunctuurindicatoren (kort) aan bod gebaseerd op de perceptie, inschattingen en verwachtingen van ondernemingen en de algemene bevolking. Deze indicatoren kunnen met een zekere betrouwbaarheid de algemene richting van de evoluties van de economie voospellen, maar kunnen best in tandem met bovenstaande data geïnterpreteerd worden. Hieronder zal vooral gefocust worden op de tendensen binnen het consumentenvertrouwen, de verwachtingen en inschattingen van de ondernemers wat betreft capaciteitsbenutting en geplande investeringen, en op basis van algemene productie-indexen.

2.1

EVOLUTIE CONSUMENTENVERTROUWEN EN HAAR VOORNAAMSTE COMPONENTEN

2.1.1 EVOLUTIE VAN HET CONSUMENTENVERTROUWEN VOOR VLAANDEREN EN BELGIË

De positieve tendens van het consumentenvertrouwen kende in januari 2018 haar hoogste waarde sinds 2012 voor zowel België als Vlaanderen. De eerste 6 maanden van 2018 werden echter gekenmerkt door een dalende trend in het consumentenvertrouwen. De nettoresultaten voor Vlaanderen daalden gedurende de eerste 6 maanden van 2018, maar bleven wel positief. De indicator voor het consumentenvertrouwen op Belgisch niveau werd echter negatief in mei 2018 en bleef rond de 0 schommelen tot en met september 2018. Hoewel zowel het Belgische als het Vlaamse consumentenvertrouwen een gelijkaardig verloop kennen, kan gesteld worden dat de verwachtingen van de gemiddelde Vlaming positiever zijn dan deze van de gemiddelde Belg.

Bron: voorstelling EWI op basis van NBB

2.1.2 EVOLUTIE VAN DE COMPONENTEN VAN HET CONSUMENTENVERTROUWEN VOOR VLAANDEREN EN BELGIË

Wanneer naar de componenten van het consumentenvertrouwen gekeken wordt, kan een meer genuanceerd beeld over het consumentenvertrouwen gecreëerd worden. De sub-indicator betreffende de verwachtingen betreffende de werkloosheid geeft aan dat de Vlaamse consument een verdere daling in de Belgische werkloosheid verwacht, een sentiment dat meer uitgesproken leeft in Vlaanderen, dan in de rest van België. Verder ziet men ook positieve verwachtingen voor de algemene economische situatie in België voor de komende 12 maanden, maar in vergelijking met vorig jaar ziet de Vlaming de komende 12 maanden iets minder positief evolueren. Zowel de gemiddelde Vlaamse consument, als de gemiddelde Belgische ziet de financiële situatie van de gezinnen licht verslechteren in vergelijking met het voorgaande jaar. De consumenten zijn ook iets minder positief wat betreft het spaarvermogen van de Belgische gezinnen. Hoewel de Vlaming de situatie algemeen iets positiever inschat, kan gesteld worden dat de tendensen over heel België en de verschillende deelstaten, zich in dezelfde neerwaartse richting begeven, wanneer vergeleken wordt met dezelfde periode in het vorige jaar.

		EVOLUTIE SEPTEMBER 2017-2018	2017M9	2018M9
Indicator consumentenvertrouwen	België		3	0
	Vlaanderen		8	4
Voorspelling economische situatie België voor de komende 12 maanden	België		6	-1
	Vlaanderen		14	3
Voorspelling werkloosheid België voor de komende 12 maanden	België		-2	0
	Vlaanderen		-8	-4
Voorspelling financiële situatie gezinnen voor de komende 12 maanden	België		0	-2
	Vlaanderen		2	-1
Voorspelling sparen door huishoudens voor de komende 12 maanden	België		3	2
	Vlaanderen		10	7

Bron: weergave EWI op basis van NBB

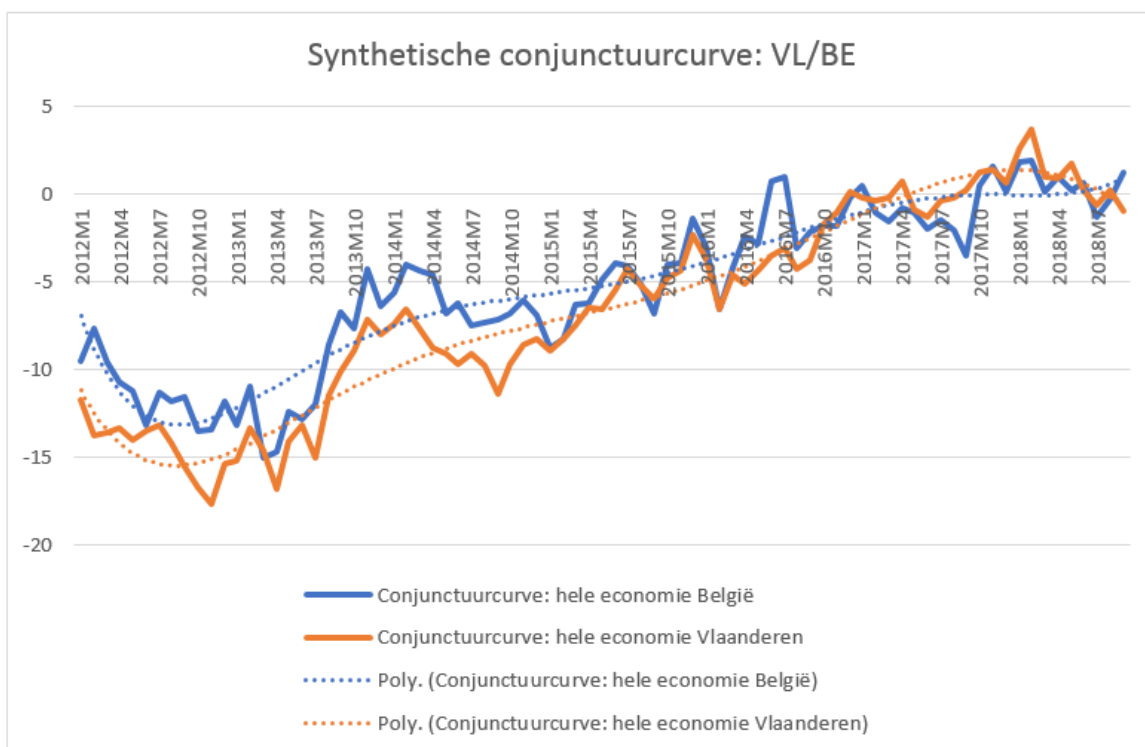
2.2

INDICATOREN VAN DE PRODUCTIE

2.2.1 EVOLUTIE SYNTHETISCHE CONJUNCTUURCURVE VOOR VLAANDEREN EN BELGIË

Kijken we naar de algemene synthetische conjunctuurcurves van Vlaanderen en België, dan worden we geconfronteerd met 2 verschillende tendensen. Wat betreft Vlaanderen kan geconcludeerd worden dat de positieve evolutie sinds juli 2014, zich heeft doorgezet tot in de eerste maanden van 2018, waarna er voor Vlaanderen gesproken kan worden van een zekere terugval. Hoewel de netto-percentages doorheen de eerste 3 trimesters nog steeds hoofdzakelijk positief waren, en een lokaal optimum bereikten in februari van dit jaar, kende de indicator een dalende evolutie voor de afgelopen 7 maanden. Dit kan mogelijk een indicatie zijn dat de periode van hoogconjunctuur zijn maximum bereikt heeft.

Wanneer naar de synthetische curve voor België wordt gekeken, merken we een gelijkaardige trend op, maar dan minder uitgesproken. Bovendien kan opgemerkt worden dat de algemene Belgische inschatting in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, verbeterd is, daar waar deze voor Vlaanderen duidelijk verslechterd is.

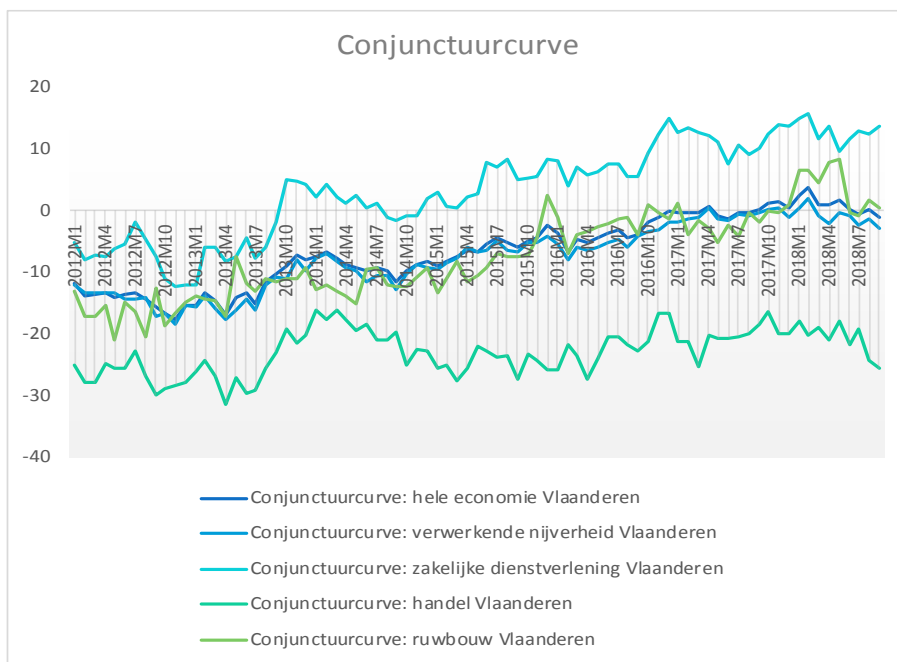

Bron: voorstelling EWI op basis van NBB

2.2.2 EVOLUTIE SYNTHETISCHE CONJUNCTUURCURVE VOOR DE VLAAMSE DEELSECTOREN

Wanneer we in een volgende stap ons focussen op de verschillende deelsectoren binnen Vlaanderen merken we een gelijkaardige trend op als bij de algemene synthetische curve. De uitgesproken positieve trend voor de verwerkende nijverheid, sinds het lokaal dieptepunt in de helft van 2014, zette zich door in 2017 en leidde begin 2018 tot (licht) positieve netto-percentages⁷. De laatste 7 maanden werden binnen de verwerkende nijverheid echter ook gekenmerkt door een dalende trend in de netto antwoordpercentages.

De netto-percentages binnen de zakelijke dienstsectoren kennen, in tegenstelling tot de andere beschouwde sectoren, al geruime tijd uitgesproken positieve waarden. Op basis van de laatste trenddata en de seizoengezuiverde reeks kan wel gesteld worden dat de netto inschatting binnen de dienstensector nog steeds positief is, maar dat deze een terugval heeft gekend gedurende de eerst helft van 2017, om daarna terug te herstellen en zelf een (lokaal) optimum te bereiken in februari 2018. De inschatting binnen de zakelijke dienstverlening is nog steeds uitgesproken positief, maar de positieve evolutie van de indicator werd gekenmerkt door een zekere afvlakking het voorbije jaar.

Bron: voorstelling EWI op basis van NBB

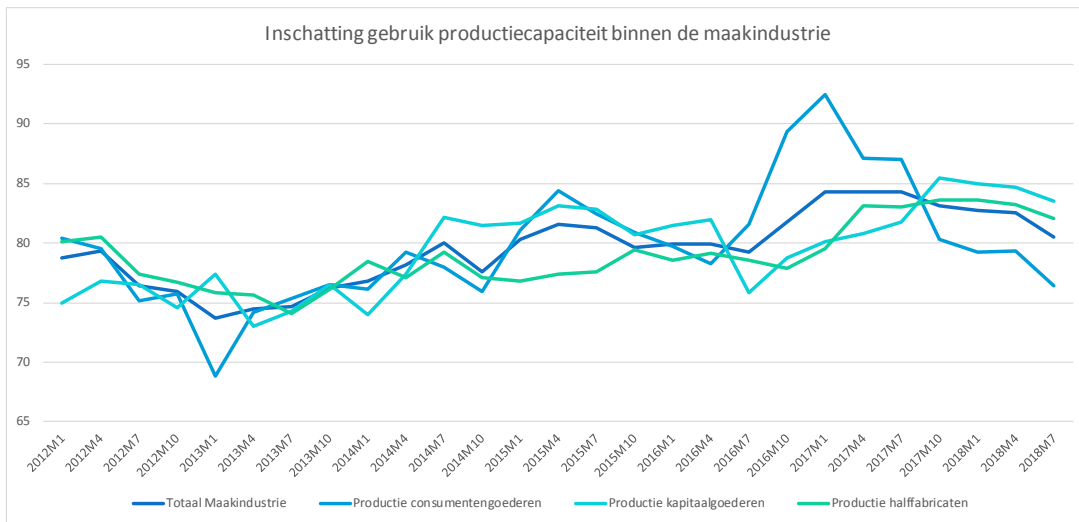
Hoewel de handel gekenmerkt wordt door lage getalwaarden in Vlaanderen en relatief grote KT-verschillen in de indicator, kan op basis van de evolutie wel gesteld worden dat de licht positieve evolutie uit 2016, zich ook in 2017 en de eerste maanden van 2018 heeft verdergezet. De afgelopen 7 maanden werden dan weer gekenmerkt door een zekere stabilisering, gevolgd door daling in het derde trimester van dit jaar. De indicator is nog ver weg van positieve netto-percentages maar ook hier kan mogelijk sprake zijn van het bereiken van het einde van de hoogconjunctuur.

De indicator van de ruwbouw⁸ volgde de tweede helft van 2017 de positieve tendens van de algemene synthetische conjunctuurcurve van Vlaanderen en zette deze positieve evolutie door tot mei 2018, gevolgd door een sterke terugval van de indicator in het derde trimester van 2018. De algemene netto percentages zijn nog positief, maar indien deze trend zich verderzet, kan verwacht worden dat deze (opnieuw) negatief worden in 2019.

⁷ Verschil tussen positieve en negatieve antwoorden.

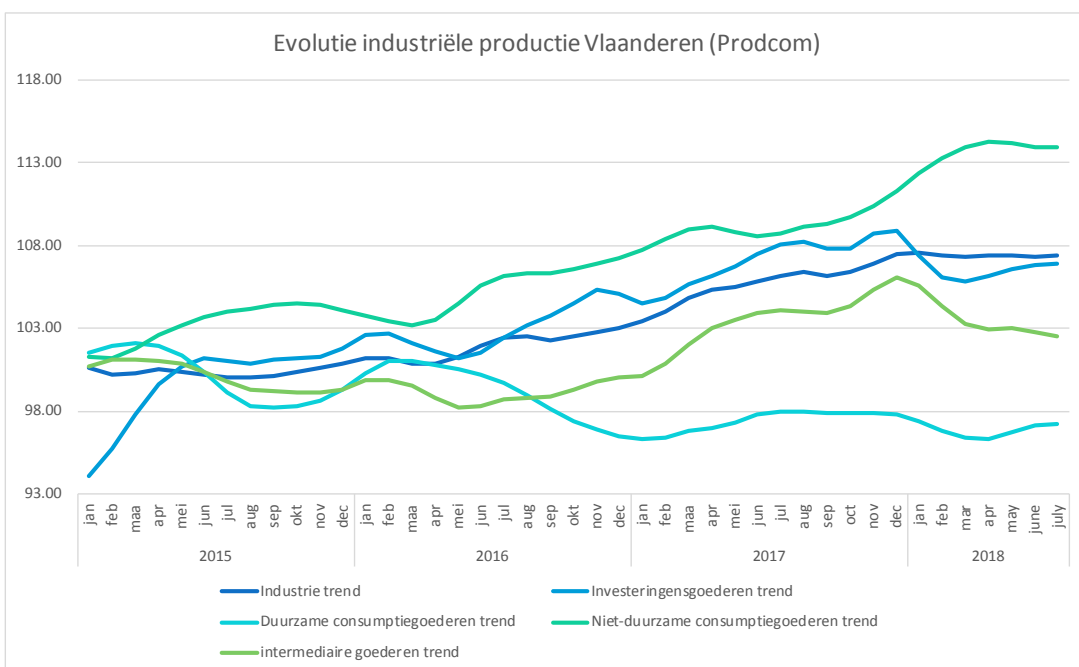
⁸ Deze indicator werd niet in vorige conjunctuuranalyse opgenomen.

2.2.3 INDUSTRIËLE PRODUCTIE IN VLAANDEREN EN BEZETTING VAN DE PRODUCTIECAPACITEIT

Bron: voorstelling EWI op basis van NBB

De inschatting van het gebruik van de productiecapaciteit kan een indicator zijn voor het verloop van de toekomstige investeringen. De productiecapaciteit voor de productie van consumptiegoederen liep bij de start van 2017 tegen de grens aan, maar stabiliseerde zich rond de 87% in de eerste twee kwartalen van 2017, om daarna verder te dalen naar 79% in het eerste kwartaal van 2018. Deze daling zette zich voort de 2 volgende trimesters en bevond zich in juli 2018 op 76.4%. De algemene bezetting van de productiecapaciteit binnen de rest van de industrie is redelijk stabiel, dan wel licht dalend de laatste trimesters en bevindt zich tussen 80.5% voor de gehele maakindustrie, en 83.5% voor de productie van kapitaalgoederen.

Bron: voorstelling EWI op basis van Prodcum (Statistics Belgium) en NBB (2018)

Wanneer in iets meer detail gekeken wordt naar de gerealiseerde industriële productie (op basis van prodcom) kunnen we concluderen dat er in 2017 sprake was van een licht positieve evolutie wat betreft de industriële productie in het algemeen, een uitgesproken negatieve trend in de productie van niet-duurzame consumptiegoederen en een positieve trend voor de productie in duurzame consumptiegoederen. De productie van intermediaire goederen (zonder energie) en investeringsgoederen kenden een positieve evolutie in 2017 om wat betreft de investeringsgoederen te stabiliseren tegen het jaareinde toe. Voor 2018 kan gesteld worden dat de trend binnen de gehele industriële productie, er één was van stabilisering. Deze stabilisering kwam er door verschillende trends in de industriële subsectoren. Zowel de productie in investeringsgoederen, als deze in duurzame consumptiegoederen en intermediaire goederen kenden een terugval in 2018, de evolutie in niet duurzame consumptiegoederen daarentegen kende een stijging van bij 5% ten opzichte van juli 2017.

CONCLUSIE

Algemeen kan gesteld worden dat Vlaanderen, met groeiverwachtingen van 1.8% en 1.7% voor respectievelijk 2018 en 2019, relatief goed presteert in vergelijking met de andere deelstaten. In vergelijking met de ons omliggende landen liggen de Vlaamse en Belgische groeivoorspellingen wel beduidend lager, zeker in vergelijking met Nederland. Voor wat betreft de vooruitzichten over de KT- en LT-rente kan gesteld worden dat de Euribor (3 maanden) verwacht wordt om in 2018 rond het huidige niveau van -0.3% te blijven, met een verwachte stijging naar -0.2% in 2019. Een lichte stijging van de LT-rente (aan de hand van de OLO-rente op 10 jaar) kan wel verwacht worden in 2019, wat een indicatie kan geven dat de (middellange) termijnfinanciering van de overheid mogelijk iets duurder zal worden, in vergelijking met de voorgaande jaren.

2017 werd gekenmerkt door een lichte verderzetting van de sterke versnelling van de inflatie die in 2016 plaatsvond. Deze stijging deed zich vooral onder impuls van de gestegen elektriciteitsprijzen ten gevolge van maatregelen in het Vlaamse Gewest. Hoewel de onderliggende inflatie in 2017 afkoelde, werd onder invloed van de gestegen olieprijs in 2017 nog steeds een inflatie gehaald van 2.1%.

Voor 2018 werd initieel een lagere inflatie verwacht voor België van om en bij de 1.7%, met een verdere daling naar 1.3% in 2019. Onderzoek van de NBB, Statbel en het planbureau hebben er echter voor gezorgd dat deze inflatieverwachtingen naar boven toe werden gecorrigeerd in de loop van 2018. De verwachte inflatie voor België komt zo uit op 2% in 2018 en 1.9% in 2019. In de zomer van 2018 werd de spilindex overschreden, wat geleid heeft tot het verhogen van de sociale uitkeringen in september en zal leiden tot een indexering van de ambtenarenlonen.

Wanneer bovenstaande informatie aangevuld wordt met aan de conjunctuur gerelateerde indicatoren, krijgen we een bevestiging van bovenstaand beeld. Het consumentenvertrouwen in Vlaanderen, hoewel nog steeds positief, kende een dalende trend in 2018, net als de meeste componenten van deze indicator. Zo zijn de verwachtingen voor de komende 12 maanden uitgesproken minder positief dan een jaar geleden, dit voor zowel de algemene economische situatie, als de financiële situatie van de Belgische gezinnen en hun spaarcapaciteit. Op basis van de bevraging van Vlaamse bedrijfsleiders, kan ook een lichte verslechtering verwacht worden binnen de Vlaamse economie in haar geheel, iets wat ook bevestigd wordt door de besproken evoluties in de productie indexen.

De huidige economische situatie in Vlaanderen is nog steeds als positief in te schatten, maar het einde van een algehele verbetering van bijna alle indicatoren is zeker ten einde. Bovenstaande evoluties doen vermoeden dat we mogelijk aan de (lokale) top van hoogconjunctuur aangekomen zijn en dat er signalen zijn van een mogelijke terugval van de economische prestaties in de komende jaren.

Belangrijk te vermelden is dat niet alle invloeden op de toekomstige economische prestaties in cijfers uit te drukken zijn. Zo creëren de Brexit, de schuldgroei in China, de wisselkoersevoluitie van de euro, geopolitieke tendensen, evoluties op de financiële markten en potentiële handelsconflicten, een effect op de toekomstige economische prestaties van Vlaanderen. Dit maakt dat voorspellingen over de richting en evolutie van de Vlaamse economie met enige voorzichtigheid benaderd moeten worden. Vlaanderen is dan ook een kleine open economie, die voor zijn prestaties zeer hard beïnvloed wordt door evoluties in de wereld economie.

Departement
Economie, Wetenschap & Innovatie
Koning Albert II-laan 35, bus 10
1030 Brussel
info@ewi.vlaanderen.be
www.ewi-vlaanderen.be